

Til lovforslag nr. L 157. Betænkning afgivet af Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik den 8. april 2003

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven

(Reform af aktiverings- og undervisningsindsatsen over for voksne asylansøgere m.v. og af systemet vedrørende udbetaling af kontante ydelser til asylansøgere m.v.)

[af integrationsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Integrationsministeren har stillet ændringsforslag nr. 3, mens Det Radikale Venstres medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. januar 2003 og var til 1. behandling den 7. februar 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og integrationsministeren sendte den 20. december 2002 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 150. Den 29. januar og den 18. marts 2003 sendte integrationsministeren de indkomne høringssvar og den 31. januar 2003 et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Nogle af udvalgets spørgsmål og integrationsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af integrationsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiet stemmer for lovforslaget, idet det dog skal understreges, at der ved implementeringen af loven skal sikres

- en rimeligt afgrænset og retsmedholdelig proportionalitet mellem en asylansøgers adfærd og den heraf afledte sanktion over for vedkommende,
- at der tages hensyn til, at børn ikke påvirkes uforholdsmæssigt meget af sanktioner over for forældrene,
- at der sker registrering af de sanktioner, der kan tildeles af indkvarteringsoperatøren over for den enkelte asylansøger,
- at hensynet til en »enkel og ubureaukratisk administration« ikke tilsidesætter almene retsprincipper.

Socialdemokratiet finder det vigtigt at understrege, at der ikke i økonomiberegningerne af lovens virkninger på forhånd er indbygget en effekt af manglende udbetaling af tillægsydelser som følge af manglende overholdelse af kontrakten.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF, RV og KRF) vil ved lovforslagets 3. behandling stem-

me hverken for eller imod lovforslaget, men vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Efter Det Radikale Venstres opfattelse bidrager lovforslaget til at sikre, at asylansøgere får mulighed for at bruge ventetiden aktivt og målrettet. At sidde med hænderne i skødet er hverken fremmede for den menneskelige udvikling eller for en eventuel kommende integration i det danske samfund.

RV konstaterer med tilfredshed, at integrationsministeren har lyttet til kritikken af forslaget om, at alle asylansøgere skulle gå til undervisning i dansk. RV kan ikke se nogen grund til at tvinge alle asylansøgere til at lære dansk, idet størstedelen får afslag på asyl. Disse mennesker har således mere brug for at blive bedre til et sprog, som tales overalt i verden, end for at lære en lille smule dansk.

Med hensyn til den nye økonomiske incitamentsstruktur, som skal fremme asylansøgernes interesse i at være aktive, er det RV's opfattelse, at langt de fleste asylansøgere har et stort ønske om at gøre sig nyttige og om at blive klogere. Når det ikke sker, er grunden som oftest, at der er tale om mennesker, som er traumatiserede og/eller først og fremmest trænger til ro efter måske mange års forfølgelse og usikkerhed. RV kan derfor ikke se nogen grund til at etablere en ny – og administrativt tung – procedure for tildelelse af ydelser til forskellige asylansøgergrupper. Vi kan selvfølgelig heller ikke acceptere bemærkningerne om, at man er nødt til at nedsætte ydelserne til asylansøgerne, for at disse ikke bliver højere end starthjælpen.

Med ændringsforslag nr. 1 og 2 ønsker RV at sikre, at asylansøgere i videst muligt omfang får mulighed for at blive selvforsørgende og således bidrage til det danske samfunds vækst og velfærd.

Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti kan tilslutte sig Det Radikale Venstres bemærkninger.

Et fjerde mindretal i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Enhedslisten kan ikke støtte lovforslaget. Som vi sagde under lovforslagets førstebehandling, kan vi ikke støtte det menneskesyn, som regeringen her indarbejder i lovgivningen. Det er baseret på et »kontrol- og strafsysteem«, som efter vo-

res opfattelse ikke er fremmede for asylansøgers motivation. Enhedslisten har påpeget en række problemer i lovforslaget som for eksempel de samarbejdsorganer, der skal oprettes på indkvarteringsstederne. Som udgangspunkt lyder det fint, men det er typisk for den holdning, som regeringen har til disse mennesker, at et sådant organ ikke skal have nogen kompetence sikret gennem lovgivningen; det er helt op til ministeren at afgøre. Igen ser man her et eksempel på det menneskesyn, som regeringen ønsker fremmet: I må gerne være med, men det er os, der bestemmer!

Efter Enhedslistens opfattelse er der for så vidt nogle udmærkede initiativer med undervisning i sprog m.v. indarbejdet i lovforslaget, og regeringen har da også under indtryk af debatten stillet et ændringsforslag, som skal gøre det muligt for asylansøgerne at vælge mellem at lære dansk eller engelsk, hvis de lokale udbydere på asylcentre kan og ønsker at oprette denne mulighed. Men også her kommer regeringens menneskesyn med straf og sanktion igennem: Tillægsydelsen fjernes, hvis man ikke følger den undervisning, man har tilmeldt sig.

For det første må vi spørge: Hvordan tror regeringen, at man kan få nogle motiverede elever ud af denne model? Den sorte skole burde være et tilbagelagt stadie. For det andet er det netop karakteristisk, at lovforslaget ikke forholder sig til retssikkerheden for asylansøgerne med hensyn til at afklare eventuelle uenigheder om fortolkningen af den kontrakt, som skal indgås – det er alene op til myndighederne at definere »virkeligheden«. Det er en magtdemonstration, som ikke hører hjemme her, hvis man ønsker at udvikle samarbejde og positive relationer i dagligdagen.

På samme måde som regeringens menneskesyn i forhold til flygtninge kommer til udtryk i den halve integrationsydelse/starthjælp, ser man efter Enhedslistens opfattelse også på dette område regeringens holdninger skåret ud i pap: Du skal have det dårligt, før du kan få det bedre!

Et femte mindretal i udvalget (IA) vil ved lovforslagets 2. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget og ændringsforslagene.

Tjóðveldisflokkurinn og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (S, SF, EL og KRF):

1) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 42 a, stk. 3, indsættes efter nr. 4 som nyt nummer:

»5) Hvis udlændingen kan forsørge sig selv ved lønnet beskæftigelse, jf. § 42 e, stk. 4.«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 2]

2) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 42 e indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. En udlænding over 17 år, der er omfattet af § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, som har opholdt sig her i landet i mere end 3 måneder fra tidspunktet for den pågældendes indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7, kan tage lønnet beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

[Ret til lønnet beskæftigelse efter 3 måneders ophold]

Af *integrationsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af IA):

3) I det under nr. 12 foreslåede § 42 f, stk. 2, ændres »undervisning i dansk sprog og danske kultur- og samfundsforhold« til: »undervisning i dansk eller engelsk sprog og danske kultur- og samfundsforhold«.

[Valgfrihed mellem undervisning i dansk eller engelsk sprog]

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Ændringsforslagene skal sikre, at udlændinge, som har opholdt sig mere end 3 måneder i Danmark, får en reel mulighed for at bidrage til det danske samfund. Efter 3 måneder bør en asylansøgning

være færdigbehandlet, hvorefter en almindelig tilværelse skal kunne tage form for de udlændinge, som får tilsagn om at kunne blive her i landet. Med ændringsforslagene sikres endvidere parallelitet i behandlingen af alle udlændinges mulighed for at arbejde. Med de tidligere regler var det kun visse erhvervsgrupper forudt at tage arbejde på det ordinære arbejdsmarked.

Til nr. 3

Ved lovforslaget foreslås det, at asylansøgere, der er registreret som asylansøgere her i landet, jf. udlændingelovens § 48 e, stk. 1, eller som har opholdt sig her i landet i mere end 3 måneder fra tidspunktet for asylansøgerens indgivelse af ansøgning om asyl her i landet, medmindre særlige grunde taler derimod, skal deltage i undervisning i dansk sprog og danske kultur- og samfundsforhold.

Med ændringsforslaget foreslås det, at indkvarteringsoperatøren skal have mulighed for at bestemme, om der skal udbydes undervisning i dansk sprog eller engelsk sprog. I begge tilfælde skal der endvidere undervises i danske kultur- og samfundsforhold. Asylansøgerne vil i tilfælde, hvor undervisning i begge sprog tilbydes, have mulighed for at vælge mellem undervisning i de to sprog – men asylansøgeren har altså ikke krav på at modtage undervisning i ét bestemt af de to sprog.

På baggrund af den situation, som en asylansøger befinder sig i, hvor det endnu ikke vides, om den pågældende meddeles opholdstilladelse her i landet og dermed skal integreres i det danske samfund, eller om den pågældende skal vende tilbage til sit hjemland – og under hensyn til tilkendegivelserne fra flere politiske ordførere under Folketingets 1. behandling af lovforslaget – findes det således hensigtsmæssigt, at den enkelte asylansøger så vidt muligt selv kan vælge, hvilken sprogundervisning der er mest relevant for den pågældende at følge.

Det fremgår således af den nu foreslåede bestemmelse i § 42 f, stk. 2, at en udlænding over 18 år, der er omfattet af § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, og som er registreret som asylansøger efter § 48 e, stk. 1, eller som har opholdt sig her i landet i mere end 3 måneder fra tidspunktet for den pågældendes indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7, medmindre særlige grunde taler derimod, skal deltage i un-

dervisning i dansk eller engelsk sprog og danske kultur- og samfundsforhold, jf. dog stk. 6.

Den nu foreslåede bestemmelse indebærer fortsat en pligt for alle asylansøgere over 18 år, der er registreret som asylansøgere her i landet, eller som har opholdt sig her i landet i over 3 måneder fra tidspunktet for indgivelse af asylansøgningen, til at deltage i undervisning, medmindre særlige grunde taler derimod.

Den nu foreslåede bestemmelse indebærer i den forbindelse, at den enkelte asylansøger kan vælge mellem undervisning i dansk sprog eller engelsk sprog, såfremt undervisning i begge sprog tilbydes af indkvarteringsoperatøren på det indkvarteringssted, hvor den pågældende er indkvarteret.

Indkvarteringsoperatøren for det enkelte indkvarteringssted bestemmer, hvilken undervisning der skal tilbydes på det enkelte indkvarteringssted, under hensyntagen til kvalifikationer og ønsker hos de indkvarterede asylansøgere og til de praktiske muligheder, for så vidt angår opretholdelse af klassestørrelser, der sikrer en effektiv drift, undervisere, lokaler m.v. inden for de rammer, der er aftalt i operatørernes kontrakter med Udlændingestyrelsen. Det forudsættes i den forbindelse, at udgifterne til undervisning efter den foreslåede bestemmelse i udlændinge-

lovens § 42 f, stk. 2, ikke øges som følge af ændringsforslaget.

Særlige grunde til, at asylansøgeren ikke skal deltage i undervisningen, vil kunne foreligge, såfremt en asylansøger allerede besidder den viden og de færdigheder, som kan opnås ved deltagelse i undervisningen i begge sprog. Særlige grunde vil derimod ikke foreligge, hvis den pågældende alene besidder den viden og de færdigheder, som kan opnås ved deltagelse i undervisningen i det ene sprog, og indkvarteringsoperatøren tilbyder undervisning i det andet sprog. Asylansøgeren vil i sådanne tilfælde skulle deltage i undervisningen i det andet sprog.

Særlige grunde vil endvidere kunne foreligge, såfremt en asylansøger ikke er i stand til at følge undervisningen på grund af alvorlig sygdom, psykiske lidelser, eksempelvis som følge af tortur, stærke krigsoplevelser el. lign. eller høj alder.

Det skal i asylansøgerens kontrakt anføres, hvilket sprog den pågældende skal følge undervisning i, jf. den foreslåede bestemmelse i § 42 c, stk. 3, nr. 3. Overholder asylansøgeren ikke kontrakten, skal indkvarteringsoperatøren, medmindre særlige grunde taler derimod, beslutte, at asylansøgeren ikke kan få udbetalt tillægsydelse, jf. den foreslåede bestemmelse i § 42 b, stk. 11.

Birthe Rønn Hornbech (V) Irene Simonsen (V) Bodil Kornbek (KRF) Marianne Pedersen (V)

Jørgen Winther (V) fmd. Pia Kjærsgaard (DF) Peter Skaarup (DF) Else Theill Sørensen (KF)

Lars Barfoed (KF) Ritt Bjerregaard (S) Sophie Hæstorp Andersen (S) Morten Bødskov (S)

Anne-Marie Meldgaard (S) nfmd. Kamal Qureshi (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV)

Søren Søndergaard (EL) Kuupik Kleist (IA)

Tjóðveldisflokkurin og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siunmut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 157

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar, fra integrationsministeren
2	Høringsnotat, fra integrationsministeren
3	Spm. 1 om oversigt over, hvilke hjemler der i dag findes til at frihedsberøve udlændinge, til integrationsministeren
4	Forslag til tidsplan
5	Spm. 2 om proportion mellem handling og sanktion, til integrationsministeren Spm. 3 om, på hvilket niveau sanktioner besluttes, til integrationsministeren Spm. 4 om udbetaling af tillægssydelse, til integrationsministeren Spm. 5 om, hvor mange »økonomiske sanktioner« der indgår i besparelsen for staten, til integrationsministeren Spm. 6 om økonomiske konsekvenser af aktuelle lovforslag, til integrationsministeren Dokumentet er udgået Dokumentet er udgået
6	Svar på spm. 2 om proportion mellem handling og sanktion, fra integrationsministeren Svar på spm. 4 om udbetaling af tillægssydelse, fra integrationsministeren
7	Svar på spm. 5 om, hvor mange »økonomiske sanktioner« der indgår i besparelsen for staten, fra integrationsministeren Svar på spm. 6 om økonomiske konsekvenser af aktuelle lovforslag, fra integrationsministeren
8	Supplerende høringssvar, fra integrationsministeren
9	Svar på spm. 3 om, på hvilket niveau sanktioner besluttes, fra integrationsministeren
10	Ændringsforslag, fra integrationsministeren
11	Svar på spm. 1 om oversigt over, hvilke hjemler der i dag findes til at frihedsberøve udlændinge, fra integrationsministeren
12	1. udkast til betænkning
13	2. udkast til betænkning

4 af udvalgets spørgsmål til integrationsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra V, S og KF.

Spørgsmål 1

Ministeren bedes tilsende udvalget en oversigt over, hvilke hjemler der i dag findes i udlændingeloven til at frihedsberøve udlændinge. Overigten bedes bl.a. redegøre for følgende forhold:

- hvem træffer beslutning om frihedsberøvelse,
- tidsfrister,
- kæremuligheder,
- proportionalitet,
- adgang til advokatbeskikkelse,
- børnenes situation, hvis deres forældre frihedsberøves,
- om en udlænding kan frihedsberøves for ikke at rydde op på sit værelse.

Svar:

Udlændingeloven indeholder to principielt ret forskellige bestemmelser om frihedsberøvelse: § 35 om varetægtsfængsling og § 36 om administrativ frihedsberøvelse.

1. Varetægtsfængsling efter § 35

Efter § 35, stk. 1, kan en udlænding varetægtsfængsles, når der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse under sagen og under eventuel appel, indtil en eventuel bestemmelse om udvisning kan fuldbyrdes, og når:

Udlændingen ikke har fast bopæl her i landet, og der er begrundet mistanke om, at udlændingen har begået en lovovertrædelse, der kan medføre udvisning efter §§ 22-24.

Udlændingen er indrejst i strid med et indrejseforbud.

Efter § 35, stk. 2, kan en udlænding, som har indgivet ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7 (asyl), og som er udvist ved endelig dom efter §§ 22-24, varetægtsfængsles med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af bestemmelsen om udvisning.

Det følger af § 35, stk. 3, at retsplejelovens bestemmelser om varetægtsfængsling og foranstaltninger, der træder i stedet herfor, i øvrigt finder anvendelse. Der fastsættes dog altid en frist for varetægtsfængslingens eller foranstaltningens længde ved varetægtsfængsling eller foranstaltning, der træder i stedet herfor, alene med henblik på fuldbyrdelse af bestemmelsen ved endelig dom om udvisning. Denne frist fastsættes af retten på det sted, hvor udlændingen er tilbageholdt.

Henvisningen til retsplejelovens regler betyder, at den nærmere regulering af varetægtsfængsling efter § 35 følger de samme regler, som varetægtsfængsling efter retsplejelovens regler, dvs. retsplejelovens kapitel 70, og i øvrigt henfører under Justitsministeriets område.

2. Administrativ frihedsberøvelse efter § 36

Bestemmelsen giver hjemmel til, at politiet kan beslutte at frihedsberøve asylansøgere og andre udlændinge. Efter § 36 kan der ske frihedsberøvelse i følgende situationer:

a) § 36, stk. 1, 1. og 2. pkt.

Efter denne bestemmelse kan politiet frihedsberøve en udlænding, hvis de i § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for afvisning, for udvisning efter §§ 25 a og 25 b, for overførsel eller tilbageførsel efter Dublinkonventionen eller for udsendelse af en udlænding, der efter reglerne i kapitel 1 og 3-5 a i øvrigt ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Hvis udlændingen har fast bopæl her i landet, kan den pågældende alene frihedsberøves for at sikre muligheden for udvisning efter § 25, jf. § 36, stk. 1, 2. pkt.

b) § 36, stk. 1, 3. pkt.

Efter bestemmelsen kan en udlænding, hvis asylansøgning forventes udtaget eller er udtaget til behandling i åbenbart grundløs-proceduren frihedsberøves, hvis det er påkrævet for at fastholde udlændingens tilstedeværelse under asyl-

sagsbehandlingen, medmindre de i § 34 nævnte foranstaltninger er tilstrækkelige.

c) § 36, stk. 2, 1. pkt.

Efter bestemmelsen kan en udlænding frihedsberøves, såfremt den pågældende ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om at tage ophold på et bestemt asylcenter, jf. § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

d) § 36, stk. 2, 2. pkt.

Efter bestemmelsen kan en udlænding, som har indgivet ansøgning om asyl, endvidere frihedsberøves, hvis udlændingen uden rimelig grund udebliver fra en afhøring ved politiet eller Udlændingestyrelsen, hvortil den pågældende er indkaldt.

e) § 36, stk. 3

Efter bestemmelsen kan en udlænding, som har indgivet ansøgning om asyl, og som er udvist efter § 25 a, stk. 1, frihedsberøves med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af afgørelsen om udvisning.

f) § 36, stk. 4

Af bestemmelsen fremgår, at såfremt de i § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre en effektiv behandling af asylansøgningen og udsendelse af landet, kan en udlænding, som har indgivet ansøgning om asyl, frihedsberøves under asylsagens behandling, hvis udlændingen gennem sin adfærd lægger væsentlige hindringer i vejen for asylsagens oplysning ved at udeblive fra afhøringer,

ikke at meddele eller ved at give misvisende oplysninger om sin identitet, nationalitet eller rejserute eller

på anden lignende måde ikke at medvirke til sagens oplysning.

g) § 36, stk. 5

Efter bestemmelsen kan en udlænding, der ikke efterkommer politiets bestemmelse efter § 34, stk. 3, frihedsberøves, hvis det er nødvendigt for at afgøre, om der er opstået mulighed for udsendelse, jf. § 32 b.

Kompetence til at træffe afgørelse om frihedsberøvelse efter § 36:

Det er politiet, som træffer afgørelse om iværksættelse af frihedsberøvelse, jf. herved § 48, 2. pkt.

Mulighed for at få prøvet politiets afgørelse:

Hvis frihedsberøvelsen varer mindre end tre døgn, kan politiets afgørelse om frihedsberøvelse påklages til Integrationsministeriet, jf. § 48, 4.-6. pkt.

Hvis frihedsberøvelsen varer mere end tre døgn, kan politiets afgørelse om frihedsberøvelse ikke påklages til Integrationsministeriet, men skal altid indbringes for retten. Det fremgår således af § 37, stk. 1, 1. pkt., at en udlænding, der er frihedsberøvet efter § 36, medmindre den pågældende forinden løslades, inden tre døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse skal fremstilles for retten, der tager stilling til frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse.

Retten afgørelse kan indbringes for landsretten.

Tidsfrister for frihedsberøvelsens udstrækning:

Er udlændingen frihedsberøvet på tidspunktet for rettens kendelse, og findes frihedsberøvelsen lovlig, fastsættes der i kendelsen en frist for fortsat tilbageholdelse. Denne frist kan senere forlænges af retten, dog højst med fire uger ad gangen, jf. § 37, stk. 3, 2. og 3. pkt.

Er udlændingen frihedsberøvet efter § 36, stk. 1, 3. pkt. (nævnt ovenfor under b)), kan frihedsberøvelsen efter denne bestemmelse højst opretholdes i syv dage fra frihedsberøvelsens iværksættelse, jf. herved § 37, stk. 3, 4. pkt.

Adgang til advokatbeskikkelse:

Efter § 37, stk. 2, beskikker retten en advokat for udlændingen, når udlændingen fremstilles for retten til prøvelse af frihedsberøvelsen.

Anden rådgivning til den frihedsberøvede:

Ved frihedsberøvelsens iværksættelse skal politiet gøre udlændingen bekendt med adgangen til at sætte sig i forbindelse med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentation eller, såfremt udlændingen søger asyl, med en repræsentant for Dansk Flygtningehjælp, jf. § 37, stk. 4, 2. pkt.

Proportionalitet:

I en række tilfælde er det en betingelse for iværksættelse af frihedsberøvelse, at de mindre indgribende foranstaltninger, som er nævnt i § 34, ikke er tilstrækkelige. § 34, stk. 1 og 2, indeholder en række motivationsfremmende foranstaltninger, som politiet kan anvende over for udlændinge, f.eks. meldepligt.

Iværksættelse af frihedsberøvelse i de ovenfor under a), b) og f) nævnte situationer er betinget af, at de i § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.

§ 34, stk. 3, indeholder en bestemmelse om meldepligt, som vedrører udlændinge på såkaldt tålt ophold.

Iværksættelse af frihedsberøvelse efter den ovenfor under g) nævnte situation er betinget af, at udlændingen ikke efterkommer politiets bestemmelse om meldepligt efter § 34, stk. 3.

Udover det således lovfæstede krav om nærmere bestemt proportionalitet gælder det almindelige forvaltningsretlige princip om proportionalitet. Denne offentligtretlige retsgrundsætning indebærer, at forvaltningen skal anvende det mindst indgribende middel til opnåelsen af lovens formål. Det betyder, at frihedsberøvelse ikke må iværksættes unødigt eller opretholdes længere end nødvendigt.

Situationen for børn, hvis forældre er frihedsberøvet:

Udlændingestyrelsen har til brug for besvarelse – og efter indhentede bidrag fra Dansk Røde Kors og Rigspolitichefen – oplyst følgende:

Rigspolitiet er særligt opmærksomt på spørgsmålet om frihedsberøvelse af familier eller enlige med børn, og at frihedsberøvelse af sådanne familier med børn alene må finde sted efter en nøje vurdering af, om foranstaltningerne i § 34 er tilstrækkelige. Det fremgår desuden af Rigspolitiets retningslinjer for frihedsberøvelse af asylansøgere med små børn, at sagen skal fremskyndes mest muligt i Den centrale Politiafdeling, så længere frihedsberøvelser undgås.

I 1998 blev der efter drøftelser mellem Dansk Røde Kors, Rigspolitiet, Kriminalforsorgen og Udlændingestyrelsen etableret en forsøgsordning for at undgå, at frihedsberøvede asylansøgere og deres børn blev adskilt.

Forsøgsordningen blev evalueret efter et år, og ordningen blev på baggrund af positive erfaringer herefter gjort permanent.

Ordnningen indebærer, at frihedsberøvede asylansøgere kan modtages i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere sammen med deres børn i førskolealderen

Frihedsberøvelsen af asylansøgere med børn i førskolealderen sker i et særligt afsnit i Kriminalforsorgens Institution for Frihedsberøvede Asylansøgere i Center Sandholm. Børnene har ikke kontakt med andre frihedsberøvede asylansøgere end forældrene og eventuelt andre frihedsberøvede asylansøgere med børn.

I dagtimerne får børnene et pædagogisk tilbud hos Dansk Røde Kors uden for det lukkede afsnit i institutionen.

Kan en udlænding frihedsberøves for ikke at rydde op på sit værelse?:

Nej, ingen udlænding kan frihedsberøves for ikke at rydde op på sit værelse.

Efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt., kan Udlændingestyrelsen meddele en asylansøger pålæg om at flytte til et bestemt indkvarteringssted, når dette findes hensigtsmæssigt, f.eks. på grund af den pågældendes adfærd eller i forbindelse med en tilpasning af indkvarteringskapaciteten. Det vil således eksempelvis kunne ske, når en asylansøgers adfærd hindrer udførelsen af opgaver med driften af et indkvarteringssted.

En udlænding, der ikke efterkommer Udlændingestyrelsens flyttepåbud, kan efter de gældende regler i udlændingeloven pålægges meldepligt, frihedsberøves efter § 36, stk. 2, 1. pkt., eller straffes med bøde eller under skærpente omstændigheder med fængsel indtil fire måneder, jf. § 60, stk. 1.

Med lovforslag nr. L 157 om ændring af udlændingeloven (Reform af aktiverings- og undervisningsindsatsen over for voksne asylansøgere m.v. og af systemet vedrørende udbetaling af kontante ydelser til asylansøgere m.v.) præciseres det, at disse tiltag – meldepligt, frihedsberøvelse og straf – ligeledes kan finde anvendelse, hvis flyttepålægget skyldes, at de pågældende asylansøgere har nægtet at udføre de nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet.

Spørgsmål 2:

Hvordan vil ministeren sikre, at der er den rette proportion mellem asylansøgerens handling/manglende overholdelse af aftale om aktivering, husorden m.v. og den økonomiske eller anden sanktion, vedkommende idømmes?

Svar:

Med lovforslaget etableres der et belønningssystem, således at de asylansøgere, der opfylder deres forpligtelser, modtager højere kontante ydelser end asylansøgere, der ikke opfylder deres forpligtelser.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 b, stk. 11, skal indkvarteringsoperatøren således, medmindre særlige grunde taler derimod, beslutte, at der ikke udbetales tillægsydelse til en asylansøger over 18 år, hvis asylansøgeren ikke har overholdt sin kontrakt. Bestemmelsen indebærer således, at indkvarteringsoperatørerne altid skal foretage en vurdering af, om asylansøgeren har overholdt sin kontrakt, herunder om der foreligger særlige grunde til, at asylansøgeren ikke har overholdt sin kontrakt.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at særlige grunde kan foreligge, når f.eks. asylansøgeren på grund af egen eller sine børns sygdom eller på grund af barsel ikke har kunnet overholde sin kontrakt, eller såfremt den manglende deltagelse skyldes afhøring, mødedeltagelse m.v. i forbindelse med udlændingemyndighedernes behandling af den pågældendes ansøgning om opholdstilladelse eller som led i politiets udsendelsesforanstaltninger.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at en asylansøger, der ikke har overholdt sin kontrakt en eller flere dage i den periode, der ligger til grund for beregningen af tillægsydelsen, ikke udbetales tillægsydelse for det antal dage, hvor asylansøgeren ikke har overholdt sin kontrakt. Såfremt asylansøgeren ikke overholder sin kontrakt i mere end halvdelen af den nævnte periode, udbetales tillægsydelsen ikke for hele perioden.

Tillægsydelsen bagudbetales hver 14. dag. Bagudbetalingen sikrer en klar sammenhæng mellem asylansøgerens overholdelse af kontrakten – dag for dag – og udbetalingen af tillægsydelsen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 d, stk. 2, kan Udlændingestyrelsen eller indkvarteringsoperatørerne endvidere meddele en udlænding pålæg om at udføre nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet. Såfremt den pågældende tilsidesætter pålægget, kan udlændingen af Udlændingestyrelsen meddeles pålæg om at flytte til et andet indkvarteringssted.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det forudsættes, at indkvarteringsoperatørerne også fremover udøver en betydelig indsats for at motivere asylansøgerne til at udføre de nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstederne. Kun i de tilfælde, hvor en asylansøger – trods indkvarteringsoperatørernes motiverende indsats – nægter at udføre de nødvendige opgaver, pålægges den pågældende dette.

Nægter den pågældende herefter fortsat at udføre de nødvendige opgaver, kan den pågældende pålægges at flytte til et andet indkvarteringssted, hvis dette konkret skønnes nødvendigt. Det forudsættes således, at flyttepålæg – og dermed muligheden for anvendelse af meldepligt, frihedsberøvelse og straf – først overvejes, når det viser sig umuligt at motivere den pågældende til at udføre de nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet. Indkvarteringsoperatørerne forudsættes endvidere at søge at motivere de pågældende asylansøgere til at efterkomme flyttepålægget. På den baggrund finder Integrationsministeriet, at der med lovforslaget skabes en klar proportionalitet mellem de stillede krav til asylansøgeren på den ene side og på den anden side udbetalingen af tillægsydelse og muligheden for at meddele pålæg, såfremt asylansøgeren nægter at udføre de nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet.

Spørgsmål 3:

På hvilket ledelses/personaleniveau kan en sanktion besluttes?

Svar:

Med lovforslaget foreslås det, at indkvarteringsoperatørerne tillægges kompetence til at afgøre, om asylansøgeren har overholdt sin kontrakt, og dermed om der er grundlag for at udbetale tillægsydelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 11. Endvidere foreslås det i den foreslåede bestemmelse

Svar:

Med lovforslaget foreslås det, at indkvarteringsoperatørerne tillægges kompetence til at afgøre, om asylansøgeren har overholdt sin kontrakt, og dermed om der er grundlag for at udbetale tillægsydelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 11. Endvidere foreslås det i den foreslåede bestemmelse

i udlændingelovens § 42 d, stk. 2, 1. pkt., at indkvarteringsoperatørerne bemyndiges til at udstede konkrete pålæg til beboerne om at udføre nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet.

Det forudsættes, at der med spørgsmålet sigtes til disse bestemmelser i lovforslaget, hvorved indkvarteringsoperatørerne tillægges afgørelseskompetence i forhold til den enkelte asylansøger.

Integrationsministeriet skal dertil bemærke, at indkvarteringsoperatørernes kompetence til at træffe afgørelser skal sikre en enkel og ubureaukratisk administration.

De enkelte indkvarteringsoperatører beslutter selv, på hvilket ledelses/personaleniveau de ovenstående afgørelser skal træffes, men ministeriet forventer henset til afgørelsernes karakter, at afgørelserne vil blive truffet af en overordnet medarbejder.

Integrationsministeriet skal endelig bemærke, at der med lovforslaget foreslås indført en klageadgang, således at indkvarteringsoperatørernes afgørelser om unkladelse af udbetaling af tillægsydelse efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 11, og indkvarteringsoperatørernes afgørelser om pålæg efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 d, stk. 2, 1. pkt., vil kunne påklages til Udlændingestyrelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 46 e.

Spørgsmål 4:

Hvordan vil udbetalingen af tillægsydelsen komme til at fungere, og hvem »prisfastsætter« beløb og modydelse?

Svar:

Lovforslaget indebærer, at der indgås en kontrakt mellem indkvarteringsoperatøren og asyl-

ansøgeren på grundlag af den enkelte asylansøgers færdigheder og forudsætninger, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 c. Kontrakten fastlægger omfang og indhold af asylansøgerens medvirken til udførelse af de nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet, og af de undervisnings- og aktiveringstiltag, som asylansøgeren skal deltage i. Det forudsættes i den forbindelse, at kontrakten løbende vil kunne revideres og udbygges med individuelle aktiverings- og undervisnings-tilbud.

Såfremt der ikke kan opnås enighed om kontraktens indhold, fastsættes dette af indkvarteringsoperatøren, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 c, stk. 2, 3. pkt. Indkvarteringsoperatørens afgørelse herom vil i så fald kunne påklages til Udlændingestyrelsen.

Efter lovforslaget er overholdelse af kontrakten en betingelse for, at asylansøgere over 18 år kan få udbetalt en tillægsydelse, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 11.

Tillægsydelsen udgør 23,75 kr. pr. dag, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 10. Tillægsydelsen for asylansøgere, der befinder sig i Dublin-proceduren eller er meddelt endeligt afslag på asyl og befinder sig i udsendelsesposition, udgør 6,79 kr. pr. dag.

Efter lovforslaget forestår indkvarteringsoperatørerne – i overensstemmelse med gældende praksis – udbetalingen af ydelserne, herunder tillægsydelsen. Tillægsydelsen bagudbetales hver 14. dag.

For så vidt angår konsekvenserne af manglende overholdelse af kontrakten henvises der til besvarelsen af Integrationsudvalgets spørgsmål nr. 2 (L 157 – bilag 5).